

Gøyes opsigelsesbrev til Christian II. — Bogen, i stort kvart, vil gøre nytte for historiestuderende langt fremover, og mange vil finde glæde i at betragte de smukke håndskrifter.

Vagn Dybdahl.

E. Briand de Creveceur: Peder Skram, Danmarks Vovehals. (Gyldendal, 1950).

Med større grundighed end mange andre forfattere til bøger med marinehistoriske emner har kontreadmiral Briand de Creveceur gennemgaaet Peder Skrams levnedsløb. Til trods for en populær opsætning har forfatteren søgt at føre læseren ind i de kildekritiske problemer, der gentagne gange viser sig under behandlingen af bl. a. begivenhederne til søs. Uddrag af kilder er ofte gengivet, men samtidig med at man saaledes paa en interessant maade føres ind til problemernes kerne, kan de uundgaelige gentagelser dog af og til virke trættende. Man maa imidlertid anerkende forfatterens bestræbelser for at lægge kortene paa bordet, især naar han polemiserer mod svenske forfattere om begivenhederne i 1535.

Desværre viser denne biografi imidlertid herved, at der ogsaa, hvad dette tidsafsnit angaar, i foruroligende grad mangler videnskabelige undersøgelser ang. den danske sømagts forhold. Det er synd, at forfattere af populære arbejder af den grund henvises til at benytte kilder af mere tvivlsom værdi, saa at vor søhistorie paa denne maade bliver mindre paalidelig.

Peder Skram, Danmarks første rigsadmiral, har med denne bog omsider faaet sit levnedsløb skildret i en selvstændig biografi letlæselig for vor tid. En biografi fra 1745 er eneste forgænger. I kontreadmiral Briand de Creveceurs bog følger vi Peder Skrams færd den baade til lands og til vands og faar et glimrende indtryk af hans krigernatur. Størst ry vandt han som admiral i kampen mod Hansaen, og ved hans indsats erhvervede og befæstede Chr. III herredømmet i Østersøen. Denne gamle krigskar, der førte Danmarks flaade under Grevens fejde og atter blev indkaldt til at føre den ved syvaarskrigens udbrud, naaede at tjene under ialt 4 konger. Tilnavnet »Danmarks Vovehals« fik han ikke uden grund, og forfatteren beklager sig derfor over, at der endnu i dag ikke er rejst noget mindesmærke over denne mand, der var en af vore største søhelte, og hvis gerning »havde den største betydning for Danmarks fremtid og historie«.

Faghistorikeren vil nok have et og andet at indvende mod forfatterens brug af kilder, men som et orienterende arbejde for vor sømagts historie paa den tid har bogen værdi, ligesom det ogsaa er af stor betydning endelig at faa en samlet biografi af Peder Skram.

Jørgen H. Barfod.

Hans H. Fussing: Stiernholm len 1603—1611. Det kongelige danske videnskabernes selskab. Historisk-filologiske skrifter, bind III, nr. 1. (Ejnar Munksgaard, 1951).

Lensregnskaberne udgør en af de betydeligste kildegrupper til det danske landbrugs historie i perioden ca. 1500—1660, ja fra tiden 1610—1660, hvor de er bevaret i stor udstrækning, er de afgjort den vigtigste. De har da ogsaa været flittigt benyttede til landbrugshistoriske studier, men hidtil enten til undersøgelser over specielle problemer eller til lokalhistoriske studier. En